

10 Kendetegn ved god undervisning

Tekst: Signe Tonsberg

AA

1. RØD TRÅD OG STRUKTUR

Der skal være en rød tråd i undervisningen, som er tydelig for både lærere og elever. Det gælder både i den enkelte lektion og i løbet af dagen som helhed. Det skal være tydeligt for eleverne, hvad de skal lave i timen, og hvad de skal lære af det. Mange lærere antager, at alt det er tydeligt, og at eleverne godt ved, hvor de er på vej hen. Men der sidder alt for mange elever i skolen og gætter på, hvad det er, læreren er i gang med.

Tip: Start timen med at sige og skrive på tavlen, hvad der skal ske, og hvad eleverne skal lære af det.

2. BRUG TIDEN PÅ LÆRING

Undervisningen skal begynde og slutte til tiden. Det har en positiv effekt, når læreren er klar i klassen, når timen begynder. Minimer spildtid, som ofte opstår især i starten og slutningen af timen. Det er en god ide at forsøge at begrænse administrative opgaver som fx at dele sedler ud, tjekke op på mælkeordning eller biblioteksbøger.

Tip: Overvej, om en konflikt fra frikvarteret skal løses i plenum i klassen, eller om det er en idé at sætte klassen i gang med at arbejde først og derpå tale om konflikten med de få involverede.

3. GIV ELEVERNE LYST TIL AT DELTAGE

Skab en kultur i klassen, hvor eleverne tør stille spørgsmål og ikke er bange for at deltage. Det har stor betydning, hvis læreren har en undersøgende og dialogisk måde at kommunikere på.

Tip: Overvej, hvordan du reagerer, når en elev kommer med et forkert svar. Siger du 'nej' og går videre til den næste, eller siger du 'prøv at forklare, hvordan du er nået frem til det'?

4. AKTIVER DET, ELEVERNE VED I FORVEJEN

Forforståelsen er alfa og omega. Eleverne skal kunne relatere til det, læreren underviser i. Det er nemmere for eleverne at koble det nye med noget velkendt, hvis læreren inddrager elevernes erfaringer, hverdagsforestillinger og det, de har lært tidligere i undervisningen.

Tip: Aktiver elevernes forforståelse fx ved at sætte dem til at summe et par minutter to og to over det nye tema, I skal i gang med. Division kan fx både være matematik og noget, der handler om fodbold.

5. SÆT ORD PÅ, HVAD ELEVERNE SKAL LÆRE OG HVORFOR

Eleverne lærer bedre, når læreren taler med dem om deres egen læring. Eleverne får mere udbytte af undervisningen, hvis de ved og kan forklare, hvorfor de skal lære om et tema. Det er fx rart at vide, at en af grundene til, at man skal lære tabellerne er, at de gør det nemmere at dividere.

Tip: Undersøgelser viser, at lærere ofte giver elever feedback på deres adfærd og sociale kompetencer. Vær opmærksom på at give løbende feedback på det faglige indhold og på dialogen med eleverne om undervisningen.

SÅDAN KOMMER I I GANG

- **Lærer:** Sæt spot på ét af punkterne.
Start med at fokusere på et enkelt af kendetegnene. Det kan fx være at arbejde med elevernes forforståelse. Hold øje med, om det får betydning. Får det fx flere elever til at komme på banen?
- **Kollegaer:** Vær læringsmakker.
Brug en kollega som læringsmakker. Det gør det nemmere at udvikle sig. Optimalt skal I observere hinandens undervisning – evt. blot nogle få lektioner. Nogle skoler afsætter et par vikartimer pr. lærer, så man i hvert fald kan komme ud og observere sin kollega en enkelt eller flere gange. Tal om hvad I ser.
- **Ledelse:** Tag det op.
Sæt kvalitet i undervisning på dagsordenen på skolen – ikke bare to gange

om året, men løbende. De ti kendetegn kan blive en fælles referenceramme og en konkret måde at tale om skolens kerneydelse – undervisningen – på.

6. VARIER METODERNE

Når man bruger flere forskellige undervisningsmetoder, fremmer det elevernes læring. Det er ikke påvist, at én metode fungerer bedre end andre, men forskningen viser, at variation virker. Arbejd derfor med det samme tema på forskellige måder i løbet af en lektion, tilpasset de faglige mål. Eleverne skal fx både læse, lytte og skrive og arbejde med både lukkede og åbne opgaver.

Tip: En del lærere er tilbageholdende med at lave skift i undervisningen, fordi det udløser støj og kaos. Har man det sådan, kan det være en god ide at bruge tid på at lære klassen nogle helt faste rutiner ved overgange.

7. TAG INDIVIDUELLE HENSYN

Drop tanken om den fiktive gennemsnitselev og undervisningsdifferentier. Forskellige elever skal mødes med forskellige forventninger, men alle elever skal opleve, at læreren forventer, at de lærer noget mere.

Tip: Hvis klassen skal arbejde med at løse bestemte opgaver, så lav en kort introduktion til opgaven. Lad derefter de elever gå i gang, der umiddelbart kan klare sig selv. Giv et par ekstra eksempler, som hjælper den næste gruppe af elever i gang, og fortsæt evt. sammen med de elever, der har brug for mere støtte.

8. TRÆN – IGEN OG IGEN OG MÅLRETTET

Øvelse gør mester. Når eleverne har lært noget, skal de træne det igen og igen for at blive sikrere eller for at få det nye, de har lært, automatiseret. Det kan fx være at skrive, bøje ord, træne brøkgregning, spille et instrument, skrive med tífingersystem, tegne perspektiv eller slå kolbøtter. Vi ved, at træningen bliver mere effektiv, når der trænes kortvarigt, hyppigt og målrettet. De fleste elever elsker træningsopgaver, fordi de får lov til at gentage noget, de godt kan i forvejen.

Tip: Mange computerbaserede læringsspil er rigtig gode til at gøre træning mere målrettet og tydelig.

9. FYSISKE RAMMER

De fysiske rammer og æstetikken har betydning for undervisningen. Det handler både om, hvordan rummene er indrettet, hvordan møblerne står, og hvad der er

på væggene. Klasseværelser og tilstødende rum skal være indrettet, så de er funktionelle. De fysiske rammer skal signalere, at her foregår der læring.

Tip: Kig på indskolingen. Her er man tit god til at bruge de fysiske rammer til at understøtte det, man arbejder med. Her hænger bogstaver og tal på væggene. Tænk i, om I fx arbejder med nogle bestemte modeller eller huskeregler, der skal op på væggen.

10. SIG, HVAD DU FORVENTER

Det skal være tydeligt for eleverne, hvad læreren forventer af dem, og hvornår et stykke arbejde er godt. Det vil variere fra elev til elev. Eleverne skal kende målet og vide, hvad det er, de skal lære.

Tip: Fortæl den enkelte elev, hvad du forventer, at netop han eller hun får gjort. Giv feedback til eleverne, både mens de arbejder og efterfølgende.

Baseret på interview med Jytte Vinther Andersen på baggrund af den tyske didaktiker Hilbert Meyers forskning. Læs meget mere i Hilbert Meyers bog 'Hvad er god undervisning?'